

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

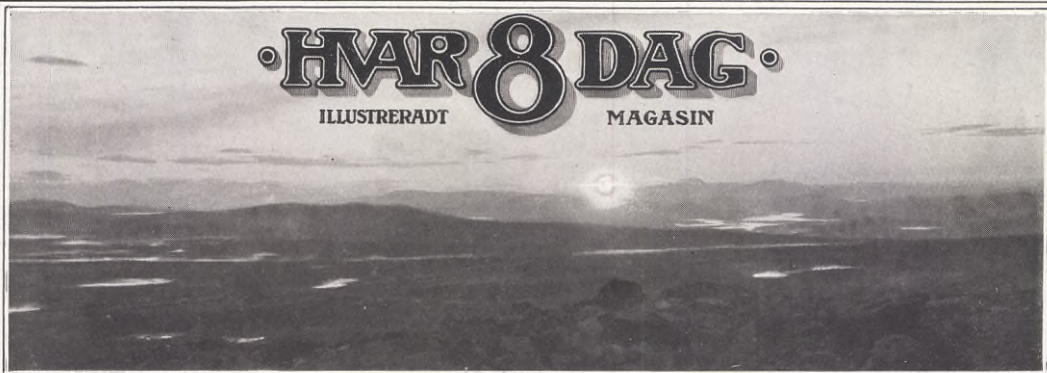
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSIRERADT

MAGASIN

MIDNATTSSOLEN Å LUOSSAVAARA. — FOTOGRAF BORG-MESCH, KIRUNA.

15:DE ÅRG.

DEN 28 JUNI 1914.

N:o 39.

Carl Tines

CARL MILLES' NYA SKULPTURKONST.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Foto Rahmn, Malmö.

Klisché: Kom. A.-B. Bmst Sjöversparre, Sthlm—Gbg.

CARL MILLES: "DANS", STATYETTGRUPP I STEN.

Moderna konstnärer ha ett starkt behof att stå i direkt förhållande till sin publik. De lefva i känslan af att om de icke utställa en gång hvartannat eller åtminstone hvar tredje år, så bli de glömda — en känsla som utan tvivel är ett tryck på dem. Äfven på konstens område gör sig sålunda den nya tiden märkbar i sin hets, sitt konkurrensbehof, sin rädsla för tystnad och väntan.

Men här och där finns det i mängden en konstnär som är nog lycklig och nog klok att kunna vänta och bida sin tid. Det är i allmänhet taget de konstnärer som ha de stora uppdragen, som göra den monumentala konsten. Deras verk söka icke en bestämd krets af gynnare utan tillhöra från början publiken, den stora publiken. Det är därför icke en tillfällighet att *Carl Milles*, fastän feberaktigt verksam som ingen af våra skulptörer och som få af våra konstnärer, på många år icke haft en utställning i någon af våra stora städer. På mindre än 15 års verksamhet har han satt märken i en hel rad svenska städers fysionomi med monument af olika slag. Han har tagit upp manteln efter John Börjeson som ingen annan svensk kunnat göra. I sitt hus på Lidingön har han haft en permanent utställning af små och stora ting, färdiga

och ofärdiga, skisser och stora gipsmodeller bland hvilka Sten Sture tornat upp sig i sin väldiga storhet. Milles har som sagdt varit nog lycklig att icke behöfva tänka på publik, ty uppgifterna ha trängt sig på honom, så att det endast gällt att hålla arbetskraft och bildförmåga friska. Hans berömmelse gjordes i ett slag med skisser till Sten Sture år 1900, och följaktligen har hans verksamhet kommit att i väsentlig grad ligga på det monumentala område.

Men hans utställning i Malmö är icke en utställning af monument. Den som kommer in i hans lilla, vackert anordnade sal måste förvånas öfver att han möter så få kända verk. Utanför konsthallen står ju "Vingarna", men i salen finns endast hufvudena af Boveng och Stridsberg som äro kända från Nationalmuseum. Allt det andra är nytt för den icke särskildt initierade konstvännen och till en viss grad också främmande. Milles har här icke velat samla hela sin produktion under de senaste åren utan begränsat

sig till den skulptur som är minst bekant, om man så må säga den rent artistiska produktionen som icke är förknippad med förhållandet af historiska personer och tilldragelser. Hans arbetsförmåga har nämligen funnit tillfälle att i mera intima verk utbilda en egen skulptural stil som i mångt och mycket uttrycker den allmänna konstutvecklingen under det nya århundradet.

Milles har egentligen icke haft någon lärare men har utbildat sig i Paris under intryck af Rodin hvars temperamentfulla impressionistiska stil gaf den unge svensken den smak för manlighet och uttrycksfullhet han alltsedan bibehållit. Men själfva ståndpunkten har han icke kunnat intaga utan gått vidare under studiet af de tidigare konstepokerna; särskildt har den rika indiska skulpturen fängslat honom liksom han icke kunnat undgå att märka den unga tyska skulpturskolans styrka i det monumentala. Denna känsla för friskheten i de verkligt gamla bildverken är icke bara ett tillfälligt modeintryck utan sammanhänger också med en allmän öfvertygelse att 1800-talets skulptur försummat några väsentliga sidor i konstverket: den klara helhetsverkan, enkelheten och redigheten i formen för en mängd smådetaljer af ringa värde. Därtill har kom-

mit en riktigare behandling af materia- len: den hårda graniten fordrar en enk- lare hållning är den lösa sandstenen och den glittrande mar- morn, bronsen tillå- ter en nyckfullhet som icke kan komma ifrå- ga med någon sten- art o. s. v. Denna moderna konst är så- lunda å andra sidan bunden af en viss handverklig gedigen- het men å andra si- dan friare i sitt mot- tivval: dessa skulp- turer *afbildade* icke nå- got visst, de äro snarare musikaliska rap- sodier öfver den mänskliga gestalten i rörelse och hvila. För den som icke kom- mer med realistiska fordringar på absolut

Efter fotoaraff. Kliche: Bengt Silfverparre
"SELMA OCH FANNY" Å SOCKELN TILL FRANZÉN-MONUMENTET.

naturlighet äro de mindre ansträngande för fantasien och ge- mera direkt behåll- ning.

MIDSOMMAR- HELGEN

nödvändiggör någ- ra dagars tidigare pressläggning än vanligt, hvilket våra läsare behagade ur- säkta och beakta.

Redaktionen.

Herrar Fotografier

uppmannas att vid insän- dande af bilder till H. S. D. icke uraktlåta utsät- tandet af tydligt fir- manamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen.

Foto. Rahman, Malmö.

CARL MILLES: "DANS", RELIEF AF STEN.

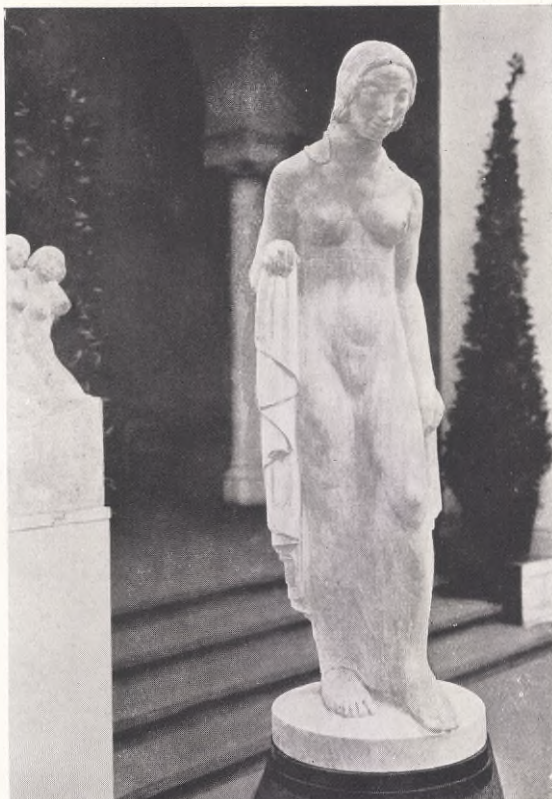

Foto. Rahman, Malmö.

CARL MILLES: BRUNNSFIGUR I MARMÖR.

DOLORES DI COLIBRADOS.

FÖR HVAR 8 DAG AF *DR* RUBEN G: SON BERG.

I dikten med detta namn har Gustaf Fröding gett den poetiskt uppfattade bilden af sin moders öde och karaktär. Ur flera synpunkter är det ett stycke af säreget intresse, alldeles oafsedt det melodiska behaget i affattningen och den vemodiga ömhet, med hvilken gestalten tecknats.

Det är en minnesruna öfver en död. Skalden — eller, rättare sagdt, den "jag", som berättar — såg den bortgångna först mot slutet af hennes lif, kan därför endast ana, icke veta, hur hon var och såg ut som ung. Han såg henne först med hvitnad hår och hösthärdadt ansikte, men det fanns ännu i hennes ögon en gnista af den kärlekens eld och på hennes panna ett drag af den stolthet, som måste gjort henne trollsk och betagande under yngre år. Från soliga söderländer kom hon som främling till en gråkall nordisk vrån och gick här som en främling. Af lycka och rikedom vardt intet öfrigt för ålderns år, hon höljdes af trasor, hånades och belogs, hennes sinne omtöcknades och först i döden återvände klarhet och ljus. Begrafning och grift voro ringa och karga: den soliga södern med sin prakt och glans borde ha återfått Dolores, men nej, ännu efter döden omges hon af köld och armod.

*en tvinande sol genom dimmor lyser,
en lutande björk står på kullen och fryser
och snön ligger hvit på Dolores' graf.*

Frödings kärleksfulla och poetiskt begåfvade moder beskrives som en mörkhyad, ståtlig skönhet, hvars yttre lätt ledde betraktarens fantasi på idén om att hennes ursprung skulle vara sydeuropeiskt, hvarför inte spanskt eller moriskt? Kanske var det under påverkan af Heidenstams funderingar om att hans släkt egde samma ursprung från Pyreneiska halfön, som Fröding drömde om sin mors spanskhet. I alla händelser kom härifrån helt naturligt det draget i dikten, som gör Dolores till en hit inflyttad spanska. Mera egendomligt är det namn han ger henne. *Dolores*, det vanliga spanska kvinnonamnet, betyder ju: smärta, och förklaras till fullo af hennes olyckliga lefnadsöden, men efter-

Foto. Rahm, Malmö.

Klische: Bengt Silfverparre

CARL MILLES: SJÖGUDEN.

namnet: *di Colibrados* är hämtadt från en komedi af Ludvig Hollberg, där don Ranudo de Colibrados är en adelsstolt narr (Ranudo = omvändning af de danska orden o du nar; Colibrados ett slags förspanskning af *Kohl und Braten* = käl och stek, hvilket Fredrik IV såges ha hotat sin äregiriga kock att ge honom till adelsnamn, om han framhärdate i att vilja få riddarslaget). Don Ranudo är fattig, han är på samma gång orimligt bördsstolt, och blir därigenom löjeväckande narraktig och osympatisk. Just det narraktiga är fäst vid hans namn, och äfven om Fröding, när han tog upp detta, enkom afsåg omotsvärligheten mellan gestalten i dikten med sina kraf och de lefnadsvillkor, som bjödos den, ger det likväl en i högsta grad skärpt relief åt det ytligt sedt löjliga hos en i sin innersta grund tragiska figur, som man framför allt minnes såsom *Dolores*.

Naturligtvis äro Dolores och hennes öden icke identiska med modellens. Men skalden bibehöll gifvetvis väsentligheterna. Han låter också skymta sig själf, icke som son, utan som berättare och närstående iakttagare. Fast han var detta, måste man säga, att hennes karaktär var honom en gåta, hvars lösning alltjämt förblef honom förborgad ("hon var oss en främling"); men att hon höll af honom och att han kände djupt och ömt och beundrande för henne, det kunde vi lära af dikten. I dödsögonblicket är det hans hand, som hon söker att krama, och det är till honom, som hon riktar den sorgsna hviskningen, hennes sista ord, om att Granada är förstördt, Alhambra förhärjadt. Han tänker tillbaka på hennes lif: hon var ryckt med roten från sin hembygd:

Han stannar
frågande:
hvad var det
för lockande
röster hon
lyssnade till;
hade hon följt
en man öfver
hafven bort
till den gråkalla
vrån i norden?

Men så strömma minnena öfver honom. Hvilket sorgespel var inte Dolores' hela lif! Skönhet, stolthet, en ädel och fin själ, och allt undergången. Hvarför? Han frågar inte hvarför, ty han vill inte lägga skuldens börda någonstades, och vi, som få diktens stiliserade bild, kunna endast sluta oss till vissa drag. Redan det, att hon lejde som främling i främmande land, var vanskligt att bära; hon sökte visserligen att "tvinga sig ned under seden", men det kallade fram hennes hån och hennes bitterhet; hon slösade bort "sin rikedom häfvor"; tanklös tro att de voro outtömliga, tills armod och trasor blott fanns kvar

(Forts. å sid. 623).

Foto. Rahm, Malmö.

Klische: Bengt Silfverparre

CARL MILLES: LEKANDE ELEFANTER.

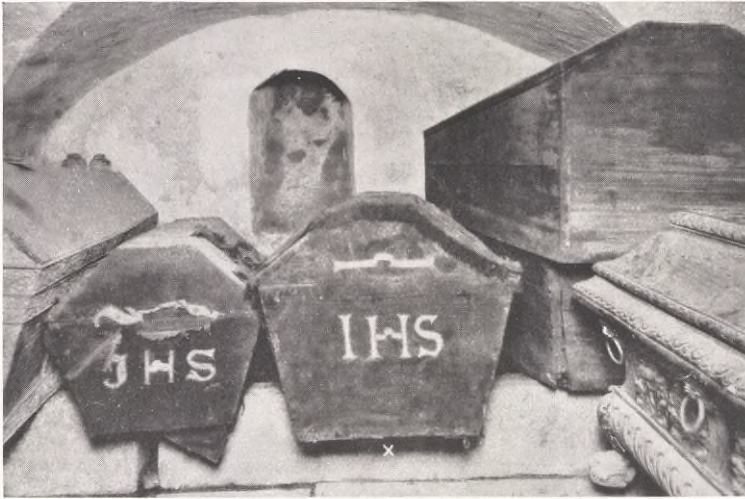

Foto. Thunqvist, Strenen.

Klicka: Bengt SJ/veerparva

Ett af de öppnanden af det *Oxenstiernska grafkoret* i Jäders kyrka, hvilka påbudas i rikskanslären Axel Oxenstiernas testamente, ägde rum den 17 juni i närvaro af en del inbudna samt ett stort antal intresserade från omkringliggande näjd. Bland de närvarande märktes landshöfding L. Reuterskiöld, medlemmar af Oxenstiernska släkten, en representant för Vitterhetsakademien m. fl. — Sedan man samlats i kyrkan, inleddes högtidligheten af kyrkoherde J. Hagström, som i ett kortare anförande återkallade minnet af den store rikskanslären och hans lifsgärning, hvarefter de församlade nedstego i det under högaltaret befintliga grafkoret, hvilket innesluter utom en del andra kistor de båda ekkistor, i hvilka stöfvet efter Axel Oxenstierna och hans maka, Anna Bååt, hvilat.

Jäders kyrka, hvilken är belägen i Södermanland och af mycket hög ålder ombyggdes under 1600-talet på Axel Oxenstiernas bekostnad.

AXEL OXENSTIERNAS GRAFKOR I JÄDERS KYRKA.

(Axel Oxenstiernas kista X).

Statsbanebygget Ellsbyn—Piteå närmar sig sin fullbordan. Omkring 1 Juli beräknas skenläggningen vara framme i Piteå, och till hösten torde järnvägen öppnas för provisorisk trafik. Bron öfver Piteå älf vid Sikkforsen, hvilken är af kombinerad sten och järnkonstruktion med 3 hvalf af sten och betong med en järnbrö öfver älfvens midtelfåra har i dagarne undergått profbelastning.

Foto. Engelmarks, Ellsbyn.

DEN NYA JÄRNVÄGSBRON ÖFVER PITEÅ ELF VID SIKKORS UNDER PROF-BELASTNING.

Ett svårt ras inträffade den 10 juni på *Ofoftenbanan*. Olyckan, som ägde rum strax efter det att ett tåg passerat platsen, förorsakades däraf att en i Sildvikälven befintlig dammbyggnad för reglering af vattenflödet sprängdes, hvarvid det i dammen varande vattnet, omkring en mill. kubikmeter, störtade utför fjällsidan och med ett väldigt brak till betydande djup spolade undan banyallen på en sträcka af omkring 60 meter. Den afbrutna trafiken har sedan återupptagits på en provisorisk, vid sidan af raset anlagd bana.

RASET Å OFOTENBANAN, DEN 10 JUNI.

Foto. Lesser, Riksgränsen.

Klicka: Bengt SJ/veerparva

SKÅNSKA JUBILEUMS-LANDTBRUKSMÖTET.

I strålände solsken och med lagom vindstyrka för att låta flaggor och vimplar veckla ut sig öppnades måndagen den 15 juni det skånska jubileumslandbruksmötet med ty ätföljande utställning. Denna senare är belägen intill den Baltiska utställningen och kommer att efter landbruksmötets slut delvis införlivas med densamma. Invigningen förrättades af kronprinsen-regenten i närvaro af kronprinsessan samt en lysande samling af framstående personer, därvid särskildt märktes ordförandena i landskapets båda hushållningssällskap f. d. landshöfdingen Tornérhielm och landshöfdingen friherre De Geer. Vid den senare på dagen följande middagen höll kronprinsen ett mycket uppmärksammat tal, hvori han framhöll modernärningens stora betydelse och påpekade nödvändigheten af jordbrukets hand-i-hand-gående med

industriens utveckling samt varnade landtbefolkningen för att låta förläda sig att lämna sin torfva för städernas skenbart större möjligheter.

Skånska jubileums landbruksmötet i Malmö, som är det 23. i ordningen af de skånska provinslandbruksmötena anordnas af skånska hushållsföreningen, som är en sammanslutning af Malmöhus- och Kristianstads läns hushållningssällskap, till firande af 100 årsminet af dessa sällskaps stiftande, hvilket skedde år 1814, då de erhöilo sina stadgar af Kungl. Majt fastställda. Landbruksmötet, som omfattar djur- och maskinutställning, en historisk utställning, ett förevisningsfält, en växthall, plantskolor, skogsutställning och enskilda pavillonger, har varit synnerligen talrikt besökt af Skånes landtbefolkning.

Öfverst: SKÅNSKA GARDEN. I cirkeln: KRONPRINSPARET MED F. D. LANDSHÖFDING TORNERHJELM BESER UTSTÄLLNINGEN. Därunder. HISTORISKA TÅGET. Nederst: PRISBEDÖMNING. — (Foto. Rembrandt, Malmö).

BALTISKA TEMPLET.

Å området med an Jaktvillionen och konsthallen ligger det s. k. Baltiska templet, inbäddadt i prunkande grönska och inneslutande en fullständig Krematorieutställning. Templet, hvars upphöfsmän är stadsnotarien Gustaf Schlyter, och som komponerats af arkitekt Ferdinand Boberg, invigdes härom dagen i närvaro af Prins Eugen. Eldbegängelse-rörelsen önskar som bekant bl. a. att arbeta för befästheten af en humanare, från benrangels- och vanföreställningar rensad uppfattning om döden, och redan vid inträdet i den ljuva förgården, inredd som ett slags Panthéon af berömda mäns urnor, mötes man af en relief "Döden och flickan" af skulptören Ivar Johansson,

Florens, som ger ett plastiskt uttryck åt den ofvannämnda uppfattningen om döden. Vi komma därefter in i "Dödens sal", som med sin allvarliga stämning väl passar för sitt ändamål att tjäna som lokal för själva begrafningsceremonien. "Lievets sal" är belägen ofvanför sistnämnda rum. Hit komma de sörjande efter begrafningsritualen, och här är allt gjordt för att skänka ett lust och varmt intryck åt de sörjande anförvandterna. Orgelmusik höres långt ofvanifrån på ett särdeles lyckligt sätt utfyllande den rätta stämningen. Inom Baltiska templets område finnas dessutom utställningar af modeller till krematoriebyggnader från olika platser öfver hela världen.

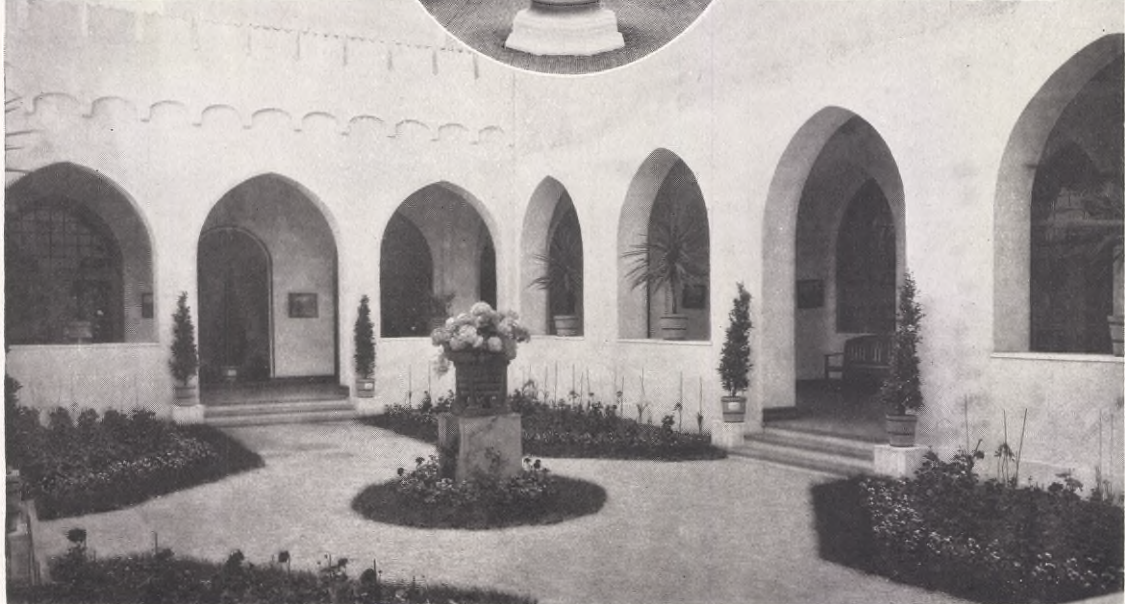

Foto. Rahmn, Malmö.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverstern. Stens Gbg.

BALTISKA TEMPLET. — KAPELLET. — INTERIÖR. — FÖRGÅRDEN.

Förtvarande preses i Fria konsternas akademi majoren *Adolf Wilhelm Edelsvärd* når den 28 juni den höga åldern af 90 år. Den vördnadsvärde åldringen skall på denna sin bemärkelsedag helt visst icke blott känna sig innesluten i de närståendes varma välgångsönskningar utan äfven blifva föremål för all den af tacksamhet burna vördnadsfulla hyllning, som så villigt strömmar den stora medborgar förtjänsten tillmötes.

Det är en lång af oförtrottad och gagnande verksamhet fylld arbetsdag major Edelsvärd kan blicka tillbaka på. Efter att 1844 hafva blifvit underlöjtnant vid Dalregementet öfvergick han på följande år till Ingeniörkåren och tjänstgjorde under de närmaste åren vid fortifikationsarbetena å rikets fästningar. Bredvid detta sitt arbete studerade han civilarkitektur, särskildt järnvägsarkitektur hvilket år 1855 ledde till hans anställande som arkitekt vid Sveriges statsbanor. I denna sin egenskap har E. uppgjort ritningarna till statsbanornas samtliga stationsbyggnader. Bland mängden af hans öfriga större arbeten kunna nämnas Hagakyrkan och Engelska kyrkan i Göteborg, kyrkorna i Troll-

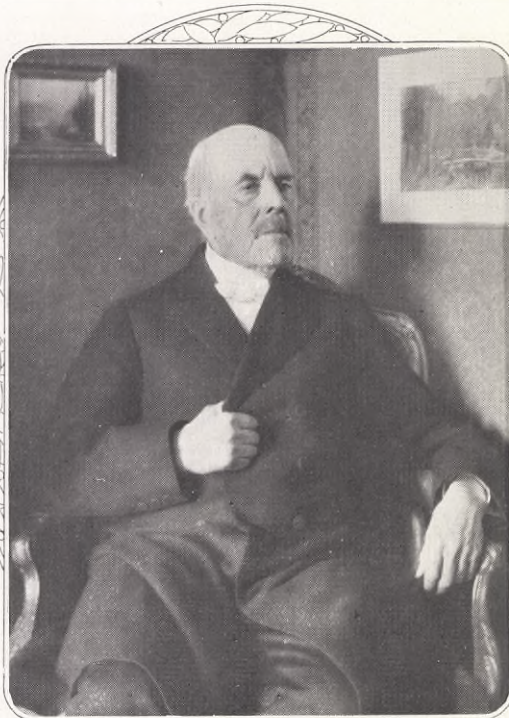

Foto Tisell, Stockholm.

Klische: *Jenny Silfverparre.*

90 ÅR DEN 28 JUNI. Efter i dagarne taget porträtt.

Major E., högt skattad för sitt flärdiria väsen och sina förelysande karaktäregenskaper, har jämväl gjort sig känd för en glödande fosterlandskärlek, hvilken sökt sig utlösning i ett varmt och nitiskt intresse för vårt lands försvar.

hättan och Jonsered, ett betydande antal offentliga och enskilda byggnader i Göteborg, industriutställningsbyggnader i Karlstad och Stockholm, prinsessan Eugénies landtgård, Fridhem på Gotland, m. m. För sina förtjänster om Riddarhusgårdens ordnande och byggandet af dess flyglar erhöll E. 1872 Ridderskapet och adels stora guldmedalj, af hvilken utmärkelse han är den ende nu lefvande innehafvaren i vårt land. Efter att 1860 hafva utnämnts till kapten tog han fyra år senare med majors rang afsked ur krigstjänsten. År 1898 blef E. vice preses i Akademien för de fria konsterna, hvilken han tillhört sedan 1871, samt öfvertog sedan pressskapet, men nödgades redan efter ett år på grund af en ögonsjukdom (senare opererad) lämna det samma. Sedan 1867 leddamot blef E. 1891 hedersledamot af Landtbruksakademien. Under åren 1859—68 redigerade han afdelningarne för arkitektur och konsthistoria i "Tidskrift för byggnadskonst och ingenjörsvetenskap" samt utgaf år 1869 från trycket "Landtbyggnadskonstens utveckling i Sverige under de senaste årtiondena". 1895 tog han afsked från sin arkitektbefattning vid järnvägsstyrelsen.

Skådespelaren *Oscar Bäckström* fyller den 26 juni 60 år. Inom det komiska facket har ingen lefvande svensk skådespelare uppnått en så obegränsad popularitet som Oscar Bäckström. Han är utrustad med alla tänkbara förutsättningar att lyckas i komiska karaktärsroller, begåvad med en bred och saftig humor, ett oförligneligt gemyt, en "vis comica" i det yttre som är oemotståndlig. Och till allt detta kommer hos honom den konstnärliga personlighetens smak och själlkritik, som räddat honom genom alla faror af simpelt effektsökeri. Han har varit en för fin natur att hänge sig åt groteska öfverdrifter. Hans oeffterhärmliga mimik har fröjdat själarne otaliga teateraftnar.

Bäckström är skåning till börd. Hans fader var förvaltare på Kristinehof, och af honom, som skildras som en stor skämtare, har väl sonen ärfit sina anlag för komedien. Efter att ha gått i skola i Jönköping placerades den unge Oscar Bäckström på Carnegies kontor i Göteborg. Men smaken för teatern hade allt ifrån barnsben suttit i honom, och som 20-åring såg han sin längtan uppfylld. Han lyckades då vinna inträde vid k. teatrnas elevskola.

Början var emellertid allt annat än lysande. Många äro anekdoterna om den nyblifne Italianovisens vedermödot, särskildt det skånska idiomet gjorde mängen gång lifvet surt för honom. Själve gamle Almlöf, som då var lärare vid

skolan, gaf honom det välmenta rådet att återgå till näringarne.

I sin nöd vände sig Bäckström till lärarinnan i deklamation vid Musikaliska akademien, fru Bertha Tammelin, bekant för sin undergörande talmetod, och efter oerhörda svårigheter både för lärarinnan och eleven uppnåddes ett alldeles storartadt resultat. Han talade som en infödd stockholmare, utan diftonger och med rena r-ljud. Därmed var egentligen de värsta svårigheternas tid förbi, och konstens bana låg öppen för honom.

Han kom till Helsingfors med rekommendationer af Joh. Jolin och fick utan vidare anställning vid Svenska teatern. Från denna tid daterar sig hans vänskap med Emil Hillberg och Gustaf Fredrikson. Kuriöst nog var det älskarroller, som utgjorde den dåtida Bäckströms fack.

Från Helsingfors kom den unge skådespelaren tillbaka till den stad, där han pröfvat sitt första "vitae genus" — Göteborg. Sejouren här blef en lyckosam och minnesrik period i hans lif. Hillberg var då teaterchef, och arbetet var strängt, men i gengäld hälsosamt. Det skulle ta utrymmet för mycket i anspråk att blott nämna alla de roller han här kreerade. Annu mindre kan det bli tal om att genomgå alla hans senare framställningar efter det 1885 inträffade engagemangent vid Dramatiska teatern i Stock- (Forts. å sid. 624).

Foto Bruce, Gbg.

Klische: *Jenny Silfverparre.*

OSCAR BÄCKSTRÖM 60 år den 26 juni.

EN FÄRD TILL ANDORRA.

FÖR HVAR 8 DAG AF GREFVE C. A. L. LEWENHAUPT.

Foto. Kaudern, Sthlm. Klische: Bengt Sjöbergparre. GREFVE C. A. L. LEWENHAUPT, den populäre jakt- och reseskildraren, författare till bl. a. "Med Reddy från Malmö till Memphis" m. fl.

Uppe bland pyrenéernas snöhöjlida bergskedjor finnes i en dalsänka en af världens allra minsta stater, den fria och själfständiga republiken Andorra. Den är visserligen ej så liten att den är omöjlig att hitta, men lätt är det inte, äfven om man ej befinner sig så särdeles långt därifrån när sökandet börjar.

Efter tre kvarts timmes ifriga studier kommo de fyra biträdena i Cooks byrå, Barcelona, Rambla de Canaletas n:o 2, till det resultatet, att man kunde nå fristaten på två vägar, antingen med den bana som slutade vid någon klippvägg i närheten af Bagá eller den som sträckte sig till Juan de las Abadesas kolgrufvor. Från den förra punkten angaf kartan blott 50 kilometer, från den senare omkring 80, fågelvägen. Sannolikt voro dessa kilometer ej oöfvervinneliga.

Något i sättet hos Cooks her- rar tillkännagaf likväl en viss tvekan, hvarför vi sökte råd hos och bekväma vagnar på en utmärkt väl byggd bana, utefter uttorkade floder, genom tunnlår, på väldiga bankar, genom ett pittoreskt och omväxlande landskap.

I Calaf fanns verkligen en motordiligens, och med den fortsatte vi tidigt följande morgon. Vi voro ensamma passagerare, solen sken ehuru luften var ganska frisk, och föraren var en gladlynt, pratsam ung man med uppvidna svarta mustascher samt pigga, mörkbruna ögon.

Vi stannade litet i Cardona, ej så mycket för att beskåda dess vallar och torn från trettonhundratalet, som ej mer för att kasta en blick på det underliga saltberget, la Montana de Sal. En half svensk mil i omkrets samt omkring 90 m. högt består det af absolut rent bergsalt, som glittrar och lyser i dagsljuset. Från olika delar af denna glänsande klippa ha spettats med schakt och gångar alldeles som vid andra grufvor. En del gå mycket djupt och långs under jorden. Den s. k. Aphålan (Furad del Mico) uppgafs vara 1 $\frac{1}{2}$ km. lång.

Tiden medgaf emellertid ej att kontrollera denna uppgift, hvilken äfven i det hela var oss rätt likgiltig. Vi trodde därför blindt, och pustade i väg vidare, förbi byn Solsona, uppkastad på en klippa vid bergfloden Rio Negros strand, svängde rundt ett berg och åkte vid Basella, rätt hastigt, ned i den dal, som urhålkats af floden Legre.

Vägen blef sedan ganska svår och naturen allt vildare, förbi klippor, pinieklädda sluttningar, genom

Foto. Westerberg, Kalix. Klische: Bengt Sjöbergparre. GREFVINNAN LILY LEWENHAUPT, som åtföljde sin make på den intressanta resa vi blifvit satta i tillfälle här skildra.

Sociedad de Attraction de Forasteros, Rambla del Centro n:r 30. Där kommo vi efter 40 minuter till det resultatet, att knappt örnarna skulle kunna nå Andorra från någon af de angifna platserna. Enda sättet tycktes vara att resa på järnväg till Calaf, därifrån det tycktes afgå en motoromnibus till Urgel. En detaljkarta angaf att från Urgel till hufvudstaden An'orra la vella ledde väg, hurudan var ju svårt att veta, men i alla fall en väg, och då skulle det väl alltid lyckas på något vis att komma fram.

Det var visserligen en krokväg i spetsig vinkel, och afståndet växte härigenom till 30 svenska mil i stället för Cooks 15. Men 30 framkomliga mil äro att föredraga framför 15 oframkomliga.

Nåväl. Färden förbi Tarrasa, Maaresa, Monistrol och fram till Calaf erbjöd inga svårigheter. Det var en knappa tre timmars järnvägsresa i snygga

Foto. J. J. J. J.

ANDORRAS HUFVUDSTAD.

Klische: Bengt Sjöbergparre.

dystra pass och raviner, öfver djäfvulsbryggan samt fram mot Arfá.

Här blef landskapet mera leende, vi fortsatte genom en halfmilsbred dal och nådde omsider, tämligen sönderskakade, Seo de Urgel efter att hafva använt tio timmar på de åtta mil som vi tillryggalagt sedan morgonen.

Jag vill just ej påstå att värdshuset bestod sig med någon öfverflödigt lyx i vare sig inredning eller matväg. Men det var ej heller sämre än andra små spanska landtvärdshus. Dessutom hade vi ännu litet kvar af vår medförda matsäck.

Urgel är inte stort. Det räknar omkring 3,000 invånare. Men det har varit biskopssäte i öfver tusen år samt består sig med en liten katedral i romanskt-gotisk stil, och det är stolt öfver dessa båda meriter. Oss intresserade mest dess gamla fästningsverk, hvilka ännu under Carlistkrigen för 40 år sedan spelade en stor roll, dock tydligen mest till följd af sitt läge.

I Urgel hyrde vi oss en kärra med tillhörande körsven. Det var ett sådant där åkdon utan fjädrar, med 2 meters höga hjul, som användes överallt i Spaniens och Italiens bergstrakter, och som användts sedan urminnes tider. Jag vill ej påstå att man åker särdeles bekvämt i dem, men en vanlig vagn skulle aldrig kunna hålla eller ens, om den höll, följa de ofta i zigzag klättrande bergstigarne. Ett säte med dyna på samt ett rundt öfverspändt segeldukshvalf gjorde i öfrigt kärran tämligen användbar.

Efter ungefär en timme lämnade vi den fruktbara dalen, försvunno i en ravin samt nådde efter ytterligare en mil gränsen till den fria republiken.

Jag höll i ordning och förevisade vårt svenska kabinetspass, med det ståtliga vapnet samt började med mycket stora, imponerande bokstäfver, för att underlätta vårt inträde i den sjäfherrskande staten.

Men de snälla bergsborna gävo helt enkelt oss och passet tusan. De smuggla själfva, och bry sig ej om ifall någon annan skulle göra det, så att någon tull eller visitation ens i dess enklaste form förekom ej.

Efter ytterligare en timme ankommo vi till byn San Juan de Loria, en af republikens sex städer, hufvudsätet för det vidtomfattande smugglande som sedan urminnes tider ägde rum öfver bergen. Byn var så lik alla andra byar i Pyrenéerna som ett bär, och invånarne sågo lika säkra, hederliga, vänliga och trefliga ut som annorstädes. Smuggleriet är deras leifebröd, deras fäder ha smugglat före dem, och de se intet ondt däri. Den som vid handteringen visade mest mod, styrka, uthållighet och fintlighet hade tydligen också det största anseendet. Af hvad jag i hastigheten kunde finna stod den sennora högst på rangskalan, som gift sig med den styfväste kontrabandisten.

Vi kände oss emellertid så pass uppskakade, ej af smuggleriet, utan af färden i kärran, att vi betalade och återsände denna samt istället bestego ett par mulåsnor, för att på ett värdigt sätt göra vårt intåg i hufvudstaden.

Egentligen skulle detta ej tagit mer än en och en half timma, men det drog ut till dubbelt. Saken var den att åsnorna ogärna lämnade sin födelseort. Att rida en mulåsa är ej detsamma som att rida en häst. Ofta strider hennes åsikt mot ryttarens, jag skulle nästan våga påstå att de i regeln äro diametralt motsatta.

När vi skulle starta drog en karl i betset under det att en annan bearbetade djurets bakdel med en grof påk. Mulan föraktade mannen vid betset, ehuru hon ibland sökte bita honom i armen. Den

bakomvarande plågoanden förargade henne dock tydligen, ty strykande baklänges mättade hon slag på slag med sina små benhårda bakhofvar mot hans hjässa. Att hon alltid slog för högt bekom hvarken henne eller den påkförsedda illa, det var endast hennes ryttare som för hvarje knyck höll på att få ryggen afbruten.

Efter tjugo minuters dylikt skämt satte plötsligt åsnorna i gång, utan synbar orsak, utan agg, utan tvekan, alldeles som om nu först allt vore i sin ordning.

Men efter en stund sade de något för oss obegripligt åt hvarandra, stannade, samt utstötte med uppåtspända ryggar sådana klagoskrän, att vi trodde de af förutgående öfveranstängning voro alldeles förbi, samt skulle falla ned och dö.

Men sedan de på detta sätt tillräckligt lättat hjärta och mage utan att aflida, ansågo vi att de borde vara i stånd att fortsätta färden. Detta stred mot deras egna begrepp. Jag hade fått låna ett par sådana där särskildt persuaderande spanska sporrar, sådana som få picadorernas upprispade hästkrakar att utnyttja sina sista krafter i dödsminuten. Men mulan föraktade dem komplett. Hon helt enkelt lade sig på marken.

När hon hvilat ut reste hon sig åter, och det befanns nu att våra springare alls icke voro döds-trötta, utan tvärtom alldeles förbaskadt uthvilade. Det bar af i galopp, utan hänsyn till stenar, branter, raviner, snår, taggar eller andra hinder. Ju mer vi sökte hålla in dem, desto gladeligare rusade de framåt, med svansarna i vädret och ett ljudligt hallelujah på sina läppar.

Så stormade vi likt hunner eller alaner in på den republikanska hufvudgatan, till dess att en tvårt halt framför Posada de Calonnes förkunnade att åsnorna, och vi med dem, nått våra efterforskningars mål.

Vi stego af, så värdigt som omständigheterna medgäfv, beställde med värdighet ett rum, anförtrorde med värdighet våra fortkomstmedel åt några värdiga staltjänstemän, samt klefvo med värdighet in i posadan, som ej befanns vara så värdig en fri republiks hufvudstad som vi hoppats.

Men om också Andorra la vellas grand hotell ej på minsta vis påminde om andra dylika, så var det i stället ett litet gemytligt hus, uppfört af ihopmurade stenflisor, försedt med några enkla balkonger framför fönstren, alldeles som öfverallt annars på landet i Spanien. På hvarje balkong satt ett fruntimmer, och var hon ung stod en karl bredvid, äfven detta alldeles som öfverallt i Spanien.

Vid några bord utanför i det fria hade samlats en del män och kvinnor som drucko sitt vin, pratade och sågo nöjda ut. Barn, hundar, kattor, höns och sparivar, alla umgingos broderligt på den grofhuggna stenläggningen. Partistrider, valagitationer och annat bråk tycktes vara fullkomligt bannlysta från denna fridens och glädjens friska republik.

Sedan vi med glädje konstaterat detta faktum samt stillat vår hunger från ett fat med sammankokade köttbitar, ris, kål, potatis, ärtor, lök och rödpeppar, det hela nedsköljt med en flaska ganska hjälpligt vin, drogo vi oss tillbaka för att hvila ut efter färden, en sak som dock visade sig svårare än vi väntat, tack vare sångarnas många små glupska innevånare.

Under den följande dagens upptäcktsresa funno vi en liten kyrka, ganska gammal samt försedd med några rätt goda skulpturarbeten. Den förmärsta byggnaden är dock Palacio del Valle, parlamentshuset. Där bo de styrande bröderna, de som ha sig anförtrord den verkställande makten, de två så kallade "viguier" (vikarier), och aldrig har väl en

Efter fotografi.

VY FRÅN ANDORRA.

Källa: Bengt Sjöström

styrelse nöj sig med en mera anspråkslös boning.

Huset, stammande från femtonhundratalet, har sin nedre våning inredd till stall, där rådets medlemmar de dagar det hålles riksdag insätta sina hästar eller mulåsnor. En mycket gammal, sliten stentrappa leder upp till den öfre ädelningen, som upptages af rådkammaren eller plenisalen, hvad man nu vill kalla det. I ett fast väggskåp förvaras arkivet, bland hvars handlingar finnes dokument från Karl den stores och Ludvig den heliges tid. Särdeles många andra aktstycken innehåller det ej, och några riksdagstryck förekomma alls icke. Det hela verkade mycket enkelt och patriarkaliskt.

I själva verket utgöra de neutrala dalar som bilda den suveräna republiken Andorra ett område med något obestämda gränser, ungefär 24 km. långt i norr och söder, 30 i öster och väster, samt innefattar vid pass 600 kv.-km, med en befolkning af vid pass 5,200 smugglande republikanska själar.

Traditionen låter dess ursprung gå till Louis le débonnaire, hvilken skänkte det autonomi såsom tack för dess hjälp i kriget mot mohrerna. I verkligheten torde landet från äldsta kända tider varit ett gammalt "seigneurie", som förblifvit odeladt mellan de spanska biskoparne i Urgel på den spanska sidan och grefvarna af Foix på den franska. Efter revolutionen tycks det lilla riket ha varit fullkomligt bortglömdt för långa tider, samt skött sig själf utan minsta inblandning utifrån.

Det är än i dag fullt oberoende af sina båda mäktiga grannar, ehuru det lämnar den franska regeringen en årlig tribut af 960 francs, samt begäfrar biskopen i Urgel med 460. Post och telegraf äro till tack härför franska, under det att myntet är spanskt och språket en provencalskan lik catalansk dialekt.

Andorra styres af ett råd på

24 personer, 4 för hvar och en af de sex byarna. De välja själfva sin president. Af en händelse var det riksdag just den dagen, hvilket inte händer ofta, och större hedersmän än dessa folkets delegerade får man väl aldrig se i något parlament. Bland dem utser den franska regeringen och biskopen i Urgel hvar sin "viguiere", den förra på listid, den senare på tre år. Det är dessa som efter rådets beslut ega den verkställande makten, och hafva de för detta ej alltför ansträngande arbete till sin hjälp hvar sin "bayle".

Detta är alltihop. Så pass enkel kan en regeringsform vara. Atminstone i en stat af Andorras storlek.

Folket har bergsbors sunda, patriarkaliska seder. Fadren är familjens kung, och vid hans frånfalle den äldste sonen. Ty i familjerna härskar enväldet, det är familjernas sammanslutning som åstadkommit republiken.

Andorras folk älska egentligen ej främlingar, ehuru de visst ej äro på minsta vis ohöfliga eller otillgängliga, utan ganska vänliga. Men de vilja lefva sitt eget lif i fred, sådant de under generationers generationer vant sig vid. De vilja ej veta af någon järnväg, det är med nöd de fördraga bergstigen som leder upp till deras undangömda dalar. De ha visserligen post och telegraf, men postmästarens syssla föreföll mest att vara en angenäm sinekur, och telegrafisten sof godt i sin läderklädda gamla länstol så länge vi hade tillfälle att betrakta honom.

Men framför allt vilja hvarken vare sig rådsherrarne eller någon af de andra invånarne blifva fotograferade, och önskar man knäppa några af deras landskap eller byggnader bör man göra det i smyg.

Hvarje vuxen medborgare är af natur och plägsed soldat, utrustad på egen bekostnad, så att armén kostar staten ej ett öre. Om den har några öfningar eller ledning lyckades jag ej komma un-

Efter fotografi.

BERGLANDSKAP.

Källa: Bengt Sjöström

derfund med. Det tycktes tillhöra den militära sekretessen — eller kanske snarare fanns där ingen hemlighet att förborga.

Skatterna beräknas efter inkomsterna och ansås hufvudsakligen till undervisningsväsendet. Äfven här kunde jag ej erhålla några exakta uppgifter, men barnens rörande okunnighet i allt som ej angick deras egna berg och dalar gör att jag förmodar dem ganska låga.

Litet åkerbruk, vinodling, boskapsskötsel samt i all synnerhet smuggling så åt norr som söder utgöra hufvudvilkoren för dessa vackra, kraftiga, hederliga republikaners lifsuppehälle. Hårdade af klimat, arbete och en karg, storslagen natur, fordra de ej mycket, modiga, djärva och vakna till följd af smugglingens svårigheter bland ravinerna och faror vid gränserna, ha de utbildats till en ras full af intelligens, modighet, af sällsynt vighet och styrka. Deras hedersbegrepp afvika i ett fall — ett enda — från våra. I alla andra öfverträffa de dem. Andorras män äro verkliga män, liksom deras kvinnor äro präktiga hustrur och mödrar.

Andorra la vella, hufvudbyn, är pittoreskt utkastad vid foten af Monte Anclár, och räknar mellan sju och åttahundra innevånare. De öfriga fem by-

Efter fotografi.

GRAND HOTEL I ANDORRA.

Kilche: Emig. Sjöströms.

verkliga bergen, de som höja sig till elfva tusen fot, ligga ej på ett stenkastas afstånd, utan åtta mil längre bort.

Andorra är sålunda på intet vis den märkvärdiga republik vi förut inbillat oss; hvilken bergsby som helst bland pyrenéerna kunde vara en republik på det viset, och är det ofta, om också ej officiellt erkänd. Men i alla fall var det uppfriskande att få se den lilla staten med sina leende dalar, väldiga berg, pittoreska landskap och det kraftiga släkte som herskade däröfver. Att glädje, frid, frihet och förnöjsamhet kunna gå hand i hand är ett förhållande okänt i alla andra republiker — för att nu ej tala om kungariken.

Efter fotografier.

Kilche: Emig. Sjöströms.

SVENSKA DELTAGARE.

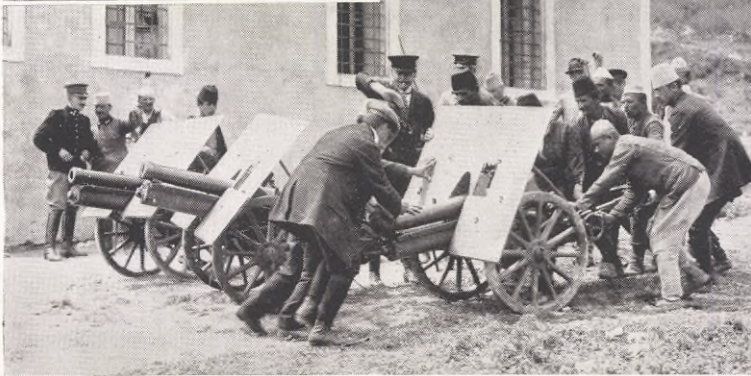
Frälsningsarméns internationella kongress som f. n. pågår i London räknar omkring 5,000 deltagare, representerande 58 olika länder och kolonier. Den 13 juni företogs ett demonstrationståg från Victoria Embankment genom en del af Londons förnämsta gator fram till Hyde Park. Processionen räknade 12,000 deltagare och ett 50-tal musikkörer hvarjämte i tåget kördes en mängd vagnar med levande bilder, illustrerande olika grenar af arméns verksamhet. Åskådarnes antal beräknas af Londontidningarna till en half million. Till kongressen ha hälsningstelegram ingått från bl. a. engelske konungen, president Wilson och hertigen of Connaught.

FRÄLSNINGARMÉNENS JÄTTEDEMONSTRATIONSTÅG I LONDON DEN 13 JUNI.

STRIDEN OM DURAZZO.

Efter fotografier.

1. MERIDIT-TRUPPER ANLÄNDA TILL DURAZZO OCH HYLLA FUSTEN. — 2. REGERINGSTRUPPERNA DRAGA MOT DE UPPRORISKA. — 3. DURAZZO FÖRSÄTTES I FÖRSVARSTILLSTÅND. — 4. ALBANIENS FURSTE INSPEKTERAR SINA TRUPPER.

Klitché: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm.—Göteborg.

Efter fotografier.

GATUÖFVERSÄMMNINGEN I PARIS.

Klitché: Bengt Sjöberg.

Från revolutionslandet Albanien lämna vi i dag ytterligare några bilder till dem vi tidigare återgivit. De telegrafiska, hvarandra motsäggande underättelser, som i ymnig mängd ingå, lämna ingen klar bild af situationen i denna Europas yngsta sorgestat, men hvad man med visshet kan afläsa dem, är att furst Wilhelms ställning är hopplös. Hufvudstaden är kringrand af de upproriska, hvilka redan skulle tagit den, om de haft att räkna endast med furstens modlösa trupper och ej med det stora antal utländska krigskepp, som ligga förankrade i hamnen.

Ett våldsamt oväder med åska och skyfallsliknande regn rasade den 15 juni öfver Vesteuropa. Från såväl England som Belgien, Holland och Frankrike ha ingått meddelanden om inträffade olyckor. Svårast hemsökt synes Paris hafva varit. På en del platser inom staden sprängdes aflöpsledningarna, hvilket gaf anledning till förödande översvämningar, på andra platser störtade den underjordiska järnvägen in, och i de gapande rännor, som därvid uppstodo i gatorna, rycktes ett flertal människor ned och funno sin död. Andra dödades af blixten eller erhöilo fruktansvärda brännskador af den ur afbrutna ledningsrör utströmmande brinnande gasen.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

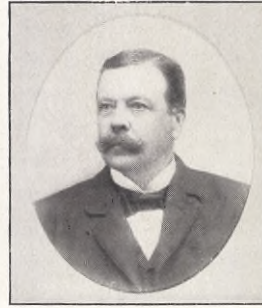
* Data å nästa sida.

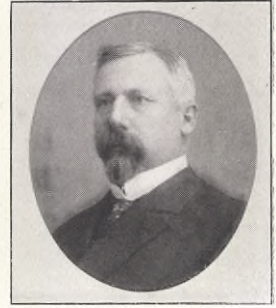
A. C. LÖTHMAN.
Fabrikör. — Helsingborg.
80 år 14 Juni.*

F. WESTERBERG.
Vice Konsul. — San Francisco.
60 år 14 Juni.*

O. E. GRUBB.
Disponent. — Norrtelje.
60 år 23 Juni.*

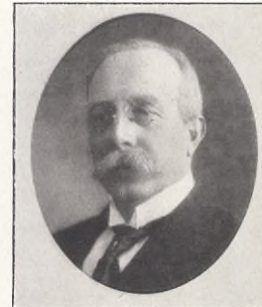
G. E. P. HEURGREN.
Länsveterinär. — Örebro.
50 år 27 Juni

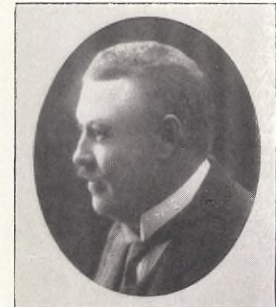
O. MELIN.
F.d. Landskamrerare. — Visby.
70 år 25 Juni.*

E. M. HÅKANSON.
Häradshöjding. — Hesselholm.
55 år 27 Juni.*

H. C. SCHULTZ.
Rådman. — Karlskrona.
50 år 17 Juni.*

A. TONNING.
Rådman. — Karlshamn.
50 år 13 Juni.*

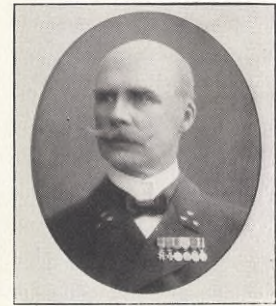
J. A. BRINELL.
F.d. Öfveringeniör. Fil. d.r.
Stockholm. 65 år 19 Juni.*

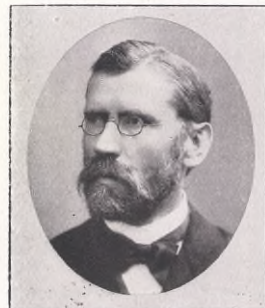
A. LINSTEDT.
Regeringsråd. — Stockholm.
60 år 27 Juni.*

C. A. FOCK.
Friherre. Öfverste. — Gelle.
60 år 29 Juni.*

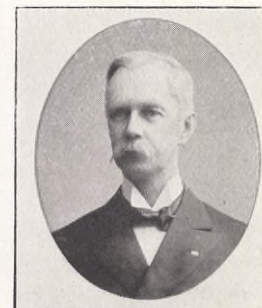
O. A. VON MALMBORG.
Major. Brandchef. — Gelle.
55 år 30 Juni.*

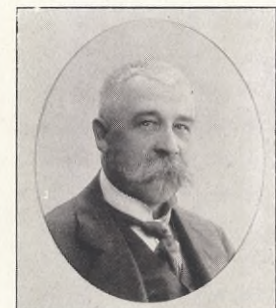
J. G. C. CEDERSCHIÖLD.
Professor. — Göteborg.
65 år 25 Juni.*

E. A. WADSTEIN.
T. f. Rektor. Teol. d.r.
Karlskrona. — 65 år 9 Juni.

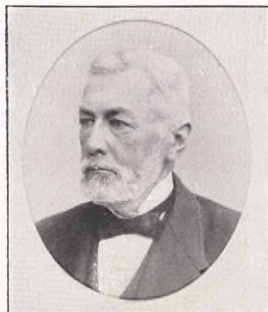
P. D. SILFVERSKIÖLD.
Prakt. Läkare. — Göteborg.
60 år 12 Juni.*

A. ENSTAM.
Öfverlärare. — Göteborg.
55 år 12 Juni.*

* Data här nedan.

F. A. KINBERG †.
Brukspatron. — Stockholm.
F. 30. † 9 Juni.

G. V. DAHLSTRÖM †.
F. d. Telegrafdirektör.
Stockholm. F. 44. † 29 Maj.

A. J. S. HAMMARSTRÖM †.
Landskapsmålare — Stock-
holm. F. 49. † 31 Maj.

H. E. LINNER †.
Jägmästare. — Arvika.
F. 57. † 15 Maj.

AXEL LÖTHMAN. Inneh. af den af honom 60 grundade garvereri- o. handskfabr. firman A. C. Löthman i Helsingborg. Led. af drätselkammaren 68. af stadsfullmäktige 74—10, landstingsman 86—10. Led. af direktionen ö. länslasarettet sedan 88, o. fr. följ. af dess verkst. direktör. V. ordf. i styr. i tekn. yrkeskolan, styr.-led. i sparbanken sedan 81 o. sedan 11 dess ordf. Ordf. i styr. i utskänkn. o. utminuter.-a.-b.

FREDRIK WESTERBERG. Stud.-ex. 93, u.-läk. v. Garn. sjukhuset i Stockholm 75—76, stipend. i fältläk.-kåren 78, reste samma år t. Amerika, tog med. dr.-ex. vid univ. i Vermont 83, prakt. läkare i San Francisco fr. 86—08, svensk v. konsul derst. sist. år.

OSCAR EDVARD GRUBB. Är, efter att förut ha egnat sig åt jordbruk, sedan en del år disponent f. Norrtelje ångbryggeri o. Vegabryggeriet. Mångårig landstingsman o. nämndeman; led. af direktionen ö. länslasarettet, led. af styr. i sparbanken.

OSCAR MELIN. Stud.-ex. 62, kr.-länsman. 70, landskontorist 72, landskamrer i Gotlands län 90—13. På sin tid under många år stadskamrer i Visby, stadsfullm. o. landstingets sekre.; ordf. i drätselkamm., ordf. i styr. i Gotl. ensk. bank, ordf. i styr. i Visby h. flickskola, led. af skolråd. Styr.-led. i Gotl. jernv.-a.-b. Ordf. i styr. i Prinsessan Eugénies barnhem; ordf. i pens.-nämnden.

ERNST HÅKANSON. Stud.-ex. 79, hoifr.-ex. 83, v. häradshöfd. 86, fiskal i G. hoifr. 91, rev.-sekr. 99, häradshöfding i Vestra Göingehär. doms. 01. Ordf. i Hesselholms komm.-stämma o. fullm. 05—13, ordf. i Hesselholms stadsfullmäktige 14, led. af landstinget 04 samt fr. 12. Led. af Riksd. F. K. 09—12. Styr.-led. i Bank a.-b. S. Sveriges afd.-kontor sedan 04.

HENNING SCHULTZ. Stud.-ex. 82, hoifr.-ex. 86, v. häradshöfd. 90, stadsfogde o. ff. rådmän i Karlskrona 95—96, ord. rådmän derst. sed. 97. Notarius publ. 07, stadens ombudsman 95—03, ombudsman i Riksbankens afd.-kontor 99—13. Led. af byggn.-nämnden.

ANDERS TONNING. Stud.-ex. 88, hoifr.-ex. 92, e. o. not. G. hoifr. s. å Inneh. advokatbyrå i Karlshamn sedan 94; rådmän derst. 05. Stadsfull-

(Forts. fr. sid. 612.)

för hennes ålderdom; hon betraktades och bemöttes som en däre af grannarna — och de fingro rätt, hennes förstånd sloknade, sedan hon stuckits af knappålssticken och lidit af deras elakhet under år och år.

Det är påfallande, hur nästan allt, som gör Dolores' lif olyckligt, är sådant, som förbittrat Frödings eget sinne eller synts honom själfkarakteristiskt. Slösare såg han sig ha varit, och liksom modern kände han sig som en främling bland främlingar, en af nomadfolket, bohämerna — "vårt folk, skurkarne och odägorna och konstnärerna" som det heter i den gripande, djupt personliga prosaskissen *Fångar* —; själf hade han förgäves sökt antaga hvardagsmänniskors sätt och sed, men icke lyckats; själf hade han pinats af alla brackiotismens knappålsstyng. Han kunde fråga sig själf likaväl som sin moder:

hvad var det för lockande stämmor som hördes? och som förde honom långt, långt bort från alla och allt i grannhället.

Det finns i denna vemodiga dikt, med sin vackra och kärleksfulla teckning af ett lif, som först var likt en vingård med ädelt vin, men som blef föroddt och förbrändt och af hvilket det slutligen blott stod kvar en ruin, men en skön och stolt ruin, det finnes här en hård ton och ett hos Fröding sällsynt, hårdt ord, riktadt mot *pöbeln*:

*Se adeligt blod, det är pöbelns nöje,
förmäddadt och höljdt af föraktets löje
att få det förnåma i stoflet ned.*

måkt:s sekrr., kamrer o. ombudsman v. Karlshamn m. fl. städ. hypoteksfören., omb. man i sparbanken samt köpmannaföreningarnes ombud.
GUSTAF CEDERSCHIÖLD. Stud.-ex. 68, fil. dr. 74, docent i nord. spr. v. Lunds univ. 75—83, o. 89—94; förestånd. i Göteborgs nya elem. lärov' f. fil. 82—89; red. af Sv. akad:s ordbok 89—94. Professor i nord. spr. v. Göteborgs högsk. sedan 93. Språktorskare. Biogr. o. helsid. portr. årg. V:31.

PETTER SILFVERSKIÖLD. Stud.-ex. 72, med. lic. 81. Prakt. läkare i Göteborg sedan 82, läkare vid Styrsö hälsbadanst. Styr.-led. i Styrsö nya badhus a.-b. o. i Fören. i vård af skroful. barn v. häfskuranst. Stift. Solvik i Styrsö. Ordf. i styrelserna i Sällsk. i luftfästsk. Julomtarne m. fl.

AXEL ENSTAM. Folkskollär.-ex. 83, ord. folkskollär. i Göteborg 84, lär. v. Slöjdfören. skola 86, öfverlärare derst. 04, styr. led. o. kassaförvalt i djurskyddsfören.

AUGUST BRINELL. Ex. fr. Borås tekn. elem.-skola 71, ing. v. Lesjöfors bruk o. v. Borås mek. verkst. samt öfveringeniör v. Fagersta bruk 82—03, öfveringeniör v. Jernkontoret 03—14. Fil. hedersdr. i Upsala 07. Biogr. o. helsid.-portr. årg. VIII: 23; samt denna årg. nr. 25.

ANDERS LINDSTEDT. Stud.-ex. 72, fil. dr. 77, docent i astron. 77—79 observ. v. Dorpat's univ. 79—83, prof. i anv. matem. derst. 83—85, prof. i matem. o. teoret. mekan. v. Tekn. högsk. 86—09, högsk. rektor 02—09, inspekt. ö. försäkr.-anst. i riket 90—02, regeringsråd sedan 09. Biogr. o. portr. årg. XIV: 36.

CARL FOCK. U.-löjtn. v. Svea lifig. 76, major v. Göta lifig. 03, öfv. löjtn. v. Skarab. reg. 06, v. Göta lifig. 07, öfverste o. chef f. Helsinge reg. 09.

OTTO VON MALMBORG. U.-löjtn. v. Verml. fältjäg. 80, löjtn. v. Hells. reg. 93, major i armén 09, afsk. s. å. Brandchef i Gefle sedan 89, v. ordf. i Sv. Brandchefsfören. 09—12. Led. af drätselkamm. 03, af byggn.-nämnden 98, styr.-led. i länets sparbank o. i Inteckningsgaranti-a.-b. Ordf. och verkst. dir. i spritförsäljningsbolaget i elektr. a.-b. och i djurskyddsföreningen. Inneh. 5 brandmedaljer i guld.

Naturligtvis gäller motsatsen inte bördens förnämhet och pöbel, utan andens, men den är i alla fall ytterst påfallande hos Fröding, hvars människo-kontraster i regel äro befalande—lydande, hårda—veka. Just i användningen af ordet pöbel, förkrossande föraktfullt som det står i dikten, bryter Frödings förbittring ut; han har icke nyttjat det om sina egna förföljare och föraktare, men griper till det i sorg och kärlek för Dolores skull.

Det finns ett par dikter, som töra haft betydelse för dennas tillkomst. Den ena är en af hans moder själf skriven liten själfbekännelse, som slutar med orden:

*O dårskap! Älska! Älska här på jorden,
dår hvarje bröst blott hat och afund när!
Förföljd, föraktad och en främling vorden,
som ingen känner, därför nu jag är.*

Den andra dikten, hvars namn aldeles ofrivilligt kommer på läpparna, är Snoilskys "Alhambra", dikten om den underbara moriska borgen, som ligger i ruiner och om fantasiens Alhambra, som skalden sett sjunka i grus.

Själfva den bild, som ligger till grund för dikterna, människa förliknad vid ett byggnadsverk, nyttjade Fröding mer än en gång. I halft själfironiskt svärmod bildar den uppräningen till "Marquis de Moi-mème"; men där är ingen iörskonung, där lägges inget döljsmål på att förstöringen af hans ungdoms markisat var endast att skylla hans eget väsens fördärliga sansculotter.

DEN STUKADE CYLINDERN.

FÖR HVAR 8 DAG AF **GAN.**

JAG stod på främre plattformen på "en elektrisk" som med aktningvärd energi rusade fram öfver Berlins asfalt, då jag fick syn på honom.

Han kom tvärs öfver trafikbanan, den säkerhet, med hvilken hans nodde sig fram mellan omnibusar, elektriska och automobiler, visade att han var vand vid storstaden.

Jag blef så öfverraskad som man kan bli, då man plötsligt midt i en europeisk metropol träffar på en liten aktör från en sydsvensk storstadshåla.

Hans dräkt var påfallande amerikansk — en stil, som förfärligt är både elegant och praktisk.

Jag hojtade — men han hörde mig ej.

— Birger! skrek jag, så att föraren höll på att hoppa öfver barriären.

Det var naturligtvis svagsint att tro att han skulle höra det i detta brummande, gnisslande, pinglande och tutande oväsen.

Men samma dag fick jag tag i hans namn i en adresskalender.

Sannerligen — hans namn stod där.

"Birger Resmark" Schauspieler — och därefter adressen på ett af de största filmsällskapen.

Filmskådespelare — alltså!

Det hade jag ej väntat af min storordige, något gammalmodigt anlagde vän.

Och jag erinrade mig många kraftiga ord han fyllt, då vi talat om filmkonst. Han hade alltså blifvit omvänd.

Och jag påminde mig hans amerikanska elegans. Jag sökte strax upp honom.

Han bodde i ett fint kvarter, man gick genom en vestibul med speglar och palmväxter, uppför några mattbelagda trappor, och drog i en elektrisk klocka, hvars knapp var en rosenknopp. Tysk smak!

Jag tror han blef lika häpen som jag på spårvagnen.

Men därefter omfamnade vi hjärtligt hvarandra.

Inredningen i hans tre rum motsvarade ej precis de yttre dekorationerna — palmvestibulen, bryssel-mattorna o. s. v.

Han hade samma möbler, som jag sett hemma hos honom i Sverige — en och annan småsak var ny.

— Nå — sade han — hur tycker du att jag bor.

Och jag komplimenterade naturligtvis.

Vi talade om gamla tider — men så sade jag plötsligt.

— Och du — *du* har blifvit kinoaktör.

Han log lite svävande och visade mig några fotografier från filmroller han kreerat.

— Jag tjänar pengar, sade han — jag har kommit till den ålder då idealen ej förföra en.

Och han fortsatte att berätta om sitt nylif — sin

nya konst, som han verkligen kallade det, gaf mig små trefliga snapshots från våghalsiga situationer, klättring på järnvägsbroar, balansgång på takrännor o. s. v.

Jag satt och undrade om detta var den allvarlige, stolte Birger, som en gång läst sig förtviflad för att kunna rätt tolka en Napoleon-roll.

— För tusan, sade han och såg blixtnabbt på sitt ur — du måste ursäktas mig ett par timmar, jag har en gatuscen i dag i Kurfürstendamm och det går ej att försumma.

— Du kan lugnt stanna kvar — du kan roa dig med en bok eller så, jag är strax tillbaka, så fort filmen är gjord.

Jag hade ej särskild lust att sitta ensam två timmar — men han öfvertalade mig att bli kvar.

Och med feberhastighet försvann han. Jag tittade på hans taflor, på hans souvenirer och alla de namnade fotografier af gamla kolleger, som man hittade öfverallt på konsoller, på hyllor och bord.

Han hade alltså ej *glömt* sitt förra lif. Jag sökte efter en bok på reolen. Jag hittade ingen som kunde intressera mig.

Men ute i korridorerna hade jag sett en bokhylla bakom ett grönt förhänge. Jag började leta på den.

Till min häpnad fann jag att det blott var gamla rollhäften oerhört omsorgsfullt inbundna, försedda med anteckningar om tid, rum o. s. v.

Och jag fann en bok med tidningsurklipp — med recensioner från den tid då han spelade i X-borg i Sverige retrospektivt ordnade, och de små korta urklippen voro inbundna i kalvläder!

Det här gjorde mig tankfull!

Jag blef kanske en smula *för* nyfiken. Ty när jag letat vidare förstod jag, att bakom detta gröna förhänge gömde min vän kino-aktören sina ideal.

Jag förstod att det var detta, *som varit*, som höll honom fast vid lifvet, som lät honom glömma, att han *nu* blott tjänade pengar.

Jag kunde se honom, när han var ensam, ta fram dessa rollhäften, dessa urklipp och anteckningar — ömt och varsamt.

Och i sina ensamma rum *spelade* han kanske mången stilla, gammal roll på nytt. Men jag hittade på denna reol äfven något annat, något som tillhörde hans nya lif.

Det var en stukad cylinder — som han använde i någon besynnerlig kino-roll.

Födret i denna cylinder satt kvar — och det hade ett svenskt firmanamn.

Han hade kanske burit den glänsande och ny — i Kameliadamen, som Armand.

Och jag tyckte att denna engång raka, glänsande cylinder som nu begagnades stukad, dammig och trasig — var en bild af hans *verkliga* lif.

Forts. fr. sid. 616.

holm. I sexton år var han fästad vid vår främsta scen, där hans mångsidiga och rika talang utvecklade sig till fullmognad.

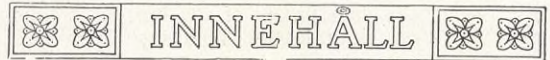
Ären 1901 till 1911 var Bäckström engagerad vid hr Kanfitts teatrar. Under de senaste teatersäsongerna har han som bekant tillsammans med "Frippe" ihågkommit den svenska landsorten och särskildt Göteborg med högt uppskattade besök, därvid repertoaren främst upptagit sådana glansstycken som Holbergs "Jeppe på berget", Fuldas "Ungdomsvänner" och Wieds "Första fiolen".

På sin 60-årsdag hälsas han af beundrare och vänner öfver hela landet, hvilka tacksamt erinra sig hans insatser i svensk scenkonst.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpas sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier af tilldragelser för dagen.

Eftertryck a) text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

Sulptören Carl Milles (biografi och helsidesporträtt). Major A. V. Edelsvärd 90 år. — Oscar Bäckström 60 år. — Axel Oxenstiernas grafhvalf öppnas. — Baltiska utställningen. — Järnvägsras. — Statsbanebygget Älfsbyn—Piteå. — Bilder från Andorra. — Frälsningsarméns internationella kongress i London. — Upproret i Albanien. — Ovädret öfver Västeuropa. — Veckans porträttgalleri. — Dolores Di Colibrados. Af Ruben G:son Berg. — Den stukade cylindern. Ber. af Gan.